

הקצאת מקרקעין מהממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש לחטיבה להתיישבות, ליישובים

מבואות יריחו ועמיחי

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטת הממשלה מס' 4693 מיום 15.9.2019 ומס' 2583 מיום 30.3.2017 :

1. להנחות את הממונה על הרכוש הממשלתי ביהודה ושומרון (להלן: "הממונה") להקצות לחטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית העולמית את הקרקעות הנדרשות ליישובים מבואות יריחו ועמיחי, בהסכמי הרשאה, לטובת פיתוח היישובים וביסוסם, לרבות שטחים לצורך הקמת אמצעי ייצור וחקלאות, כמקובל ביישובי המגזר הכפרי באזור יהודה ושומרון (להלן: "הסכמי הרשאה"). היקף שטח המקרקעין שיוקצה יקבע בין הממונה לבין ראש מינהלת ההתיישבות.
2. הקרקע שתוקצה במסגרת הסכמי הרשאה תנוהל ותשווק על ידי החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית בהתאם לכללים החלים עליה ולפי כל דין.
3. הסכמי הרשאה לא יבטלו ו/או ישנו הסכמי חכירה קיימים בין הממונה למתיישבים ביישוב עמיחי ולא ייפגעו בזכויות חכירה קיימות של מתיישבים מכוח הסכמי חכירה אלו.
4. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, הממשלה רושמת לפנייה את הודעת השר הנוסף במשרד הביטחון כי בכוונתו לקיים בתקופה הקרובה עבודת מטה שתביא להסדרת אופן הקצאת המקרקעין בהתיישבות הכפרית ביהודה ושומרון, לרבות נושא הסדרת זכויות ההקצאה לגורמים מיישבים וזכויות חכירה למתיישבים, וכן נושא התשלומים בגין הקצאת המקרקעין, בשיתוף כלל הגורמים הרלוונטיים. מובהר, כי ההסדרה האמורה תחול גם ביחס ליישובים שהוקצו באמצעות החלטות ממשלה.

דברי הסבר

החלטת ממשלה מס' 4693 מיום 15 בספטמבר 2019 הורתה על הקמת היישוב מבואות יריחו, והורתה על ביצוע הפעולות הנדרשות לקידום הסדרתו בהיבטים תכנוניים, משפטיים וכיו"ב.

החלטת הממשלה מס' 2583 מיום 30 במרץ 2017 הורתה על הקמת היישוב עמיחי, שנועד בין היתר לקלוט את מפוני עמונה, והורתה על ביצוע הפעולות הנדרשות לקידום הסדרתו בהיבטים תכנוניים, משפטיים וכיו"ב.

יצוין, כי במסגרת ההחלטות האמורות לא נדון אופן ניהול הקרקעות של היישובים האמורים ולא נכללה בהן הנחיה בעניין הקצאת קרקעות היישובים לחטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית העולמית (להלן: "חט"ל") כמקובל, לשם פיתוחם וביסוסם.

יצוין, כי החט"ל הוקמה כגוף ביצוע שתכליתו הקמת ופיתוח יישובים בישראל. פעילות החט"ל כוללת הקמת יישובים במגזר הכפרי באיו"ש, וביסוסם הקהילתי, הכלכלי והחברתי. פעילות זו הוסדרה במסגרת הסכם שנחתם בין הממשלה לבין ההסתדרות הציונית העולמית ביום 24.4.2017. במסגרת זאת, החט"ל אף מנהלת את הקרקעות עליהן הוקמו היישובים, לרבות הקצאת זכויות בהן למתיישבים, תכנון השטח ופיתוח הקרקע. ניהול הקרקעות מתבסס על הסכמי הרשאה ארוכי טווח בין הממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש באזור יהודה ושומרון לבין החט"ל.

לאור כל האמור לעיל, החלטה זו נדרשת כהשלמה להחלטות האמורות, כך שגם לגבי יישובים אלה יוקצו הקרקעות לחט"ל כמקובל וכך ניתן יהיה לממש את החלטות הממשלה האמורות.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

אין

תקציב

אין

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

להחלטה אין השפעה על מצבת כח אדם

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הביטחון – טרם נתקבלה עמדתו

שרת ההתיישבות והמשימות הלאומיות – תומכת

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

- החלטת ממשלה מס' 4693 מיום 15 בספטמבר 2019
- החלטת ממשלה מס' 2583 מיום 30 במרץ 2017

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב חוות דעת משפטית. אין מניעה משפטית לקדם את ההחלטה.
הצעת ההחלטה מתואמת עם המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט אזרחי).

סיווגים

תחום פעולה עיקרי: 01 חוץ ובטחון

מגיש: שר במשרד הביטחון

ז' באלול התשפ"ג
24 באוגוסט 2023

מדינת ישראל
משרד הביטחון

היועץ המשפטי למערכת הביטחון

תאריך: א אלול תשפ"ג
18 אוגוסט 2023
סימוכין: נ-תיועמש 045062-240823

חוות דעת משפטית נלווית להצעת מחליטים בנושא "הקצאת מקרקעין על ידי הממונה על הרכוש הממשלתי ביו"ש לחטיבה להתיישבות לישובים מבואות יריחו ועמיחי"

1. הועברה לעיונו ולהתייחסותנו הצעת המחליטים שבנדון, שעניינה הקצאת קרקעות לחטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית העולמית (להלן: חטי"ל, הסתצ"י בהתאמה) עבור הקמת וביסוס היישובים מבואות יריחו ועמיחי.
2. להלן התייחסותנו להצעה.
3. אדמות המדינה באזור יהודה ושומרון מוחזקות ומנוהלות ע"י הממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש מכוח צו מס' 59 (צו בדבר רכוש ממשלתי). כפי שהובהר בדברי ההסבר להחלטה, כלל יישובי המגזר הכפרי באיו"ש הוקמו במהלך השנים, על דרך של הקצאת הקרקע הנדרשת להקמת היישוב, מהממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש לחטי"ל.
4. ביום 29.12.15 נחקק תיקון מס' 2 לחוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ ישראל, תשי"ג – 1952, אשר הסדיר בחקיקה את אפשרות אצילת סמכויות הממשלה בתחום ההתיישבות לחטי"ל ואת סמכותה של החטי"ל לנקוט בפעולות הדרושות למימוש הסמכויות שנאצלו לה.
5. מתוקף החוק, אימצה הממשלה ביום 9.10.16 את החלטה מס' 1998, בעניין אצילת סמכויות הממשלה בתחום ההתיישבות והסדרת מערכת היחסים שבין ממשלת ישראל לבין החטי"ל (להלן: החלטת הממשלה). החלטה מאצילה סמכויות שונות לחטי"ל ומעגנת מנגנוני פיקוח ובקרה על פעולותיה.
6. בסעיף 24 להחלטת הממשלה נקבע כי תוקם ועדה לגיבוש המלצות בנוגע לניהול האדמות ע"י החטי"ל. עם זאת, לפי סעיף 2 להחלטה, הסכם המסגרת שיחתם בין הממשלה להסתצ"י, יטיל על החטי"ל, בין היתר, את האחריות להמשיך בניהול המקרקעין במגזר הכפרי, עד לגיבוש המלצות הועדה.
7. יצוין, כי ההסדרים שנקבעו בחוק ובהחלטת הממשלה, אושרו בפסק דינו של בית המשפט העליון בבג"ץ 9518/16 הראל ואח' נגד כנסת ישראל ואח' (פורסם במאגרים).

8. ביום 24.4.2017 נחתם הסכם המסגרת בין משרד החקלאות ופיתוח הכפר לבין ההסתצ"י, עליו הוחלט בסעיף 2 להחלטת הממשלה. במסגרת ההסכם, הוטל על החט"ל לבצע הפעולות הנדרשות להקמת ישובים חדשים בהתאם להחלטות ממשלה בעניינם (סעיף 15ב להסכם), וכן להמשיך בניהול המקרקעין במגזר הכפרי באיו"ש (סעיף 15א להסכם) בהתאם לפירוט המשימות שהוחלט להעביר לאחריות החט"ל, כמובא בסעיף 2 להחלטה.
9. יצויין, כי כאמור לעיל, בסעיף 24 להחלטת הממשלה נקבע כי היבטים מסויימים הקשורים להקצאת וניהול המקרקעין על ידי החט"ל ידונו ויוכרעו במסגרת עבודת ועדה שתמונה לעניין. כידוע, בעקבות החלטת הממשלה מונתה לעניין ועדת מנכ"לים שלא השלימה את עבודתה, ונותרו היבטים שונים הדורשים הסדרה על מנת להבטיח אינטרסים ציבוריים חשובים במסגרת עבודת החט"ל בניהול המקרקעין המסורים לידיה. הצעת ההחלטה שלפנינו כוללת הבהרה בעניין זה, ולפיה השר הנוסף פועל לקידום עבודת מטה בעניין. להבהרה זו חשיבות עקרונית ביחס להבטחת מנהל תקין ושמירה על אינטרסים חשובים שונים, בכל הנוגע לפעולות החט"ל במסגרת ניהול כלל המקרקעין שנמסרו לידיה באיו"ש, ואינה מצמצמת לעניינם של הישובים מבואות יריחו ועמיחי בלבד.
10. לאור כל האמור, הקצאת הקרקע לחט"ל לטובת הקמת וביסוס הישובים מבואות יריחו ועמיחי, אפשרית משפטית.
11. ההחלטה המוצעת הנה בהתאם לסמכות החט"ל על פי חוק, ובהתאם להסכם שכרתה עם הממשלה. משכך, אנו סבורים כי אין מניעה משפטית מלקבל את ההחלטה המוצעת.

בברכה,

משה פרוכט

סגן היועץ המשפטי למערכת הביטחון